

Anonymiserad tentamensrättning och konsekvenser för relationen mellan lärare och student

Mikael Novén, Daniel Lundell, Elin Svensson och Niklas Gustafsson

Abstract— I samband med arbetet mot målet att skriftliga tentamina ska rättas på ett sätt så att tentan den är anonym för rättaren har delvis enklare enkätundersökningar, intervjuer med lärare samt litteraturundersökningar gjorts. Ett flertal intressanta frågeställningar har framkommit i dessa undersökningar som i slutändan handlar om studentens och lärarens relation. Hur påverkas relationen mellan student och lärare då studenten är anonym i själva examinationsmomentet? Samtidigt som man har sett att studenters resultat kan sjunka då rättningen sker anonymt kan anonymiseringen i andra situationer leda till att studenter vågar mer, exempelvis genom externa hjälpmedel, vilket ger lärare ärligare återkoppling när det gäller hur mycket som studenten tillgodogjort sig av undervisningen. Är det att ifrågasätta lärares kompetens att kräva att skriftliga tentamen ska rättas anonymt? Det har funnits de som påstått sig kunna vara helt objektiva i sina bedömningar och att anonymiserad tentamensrättning därför bara innebär onödig administration. Vissa examinationsformer är av naturen sådana att de inte går att anonymisera, exempelvis presentationer eller arkitekternas kritikfall. Hur kan man säkerställa en rättssäker bedömning och arbeta proaktivt för att återkopplingen ska vara relevant och icke-kränkande? Denna ”roundtable” ämnar till att diskutera dessa frågor ur flertalet intressanta samt relevanta perspektiv.

Index Terms—anonymitet, relationer, tentamensformer

TLTH har under det senaste halvåret jobbat aktivt mot målet att skriftlig tentamen ska ske anonymt det vill säga tentanden skall vara anonym för sin rättare. Detta har varit under diskussion en längre tid. Studenternas tycke i frågan mättes genom enklare enkätundersökningar under TLTHs Speak-Up day. Enkätundersökningen bestod av ett ställningstagande till alternativen bra eller dåligt samt en ruta för egna kommentarer. Under diskussionerna och undersökningarna kring detta har det framkommit väldigt intressanta frågeställningar som handlar om relationen mellan studenten och läraren. Dessa frågeställningar är viktiga att diskutera och kan leda till en djupare förståelse för de problematiserande frågor som uppkommit i vårt arbete.

I. ANONYM RÄTTNING

Enkätundersökningen som genomfördes på studenter vid LTH på TLTH:s Speak Up day visade att 9 av 10 studenter tycker

att tentorna borde anonymiseras. Bland de lärare som intervjuats i frågan är åsikterna mer spridda. På vissa av LTH:s institutioner förekommer det att äldre studenter hjälper till i rättningsprocessen vilket av dessa studenter beskrivits som psykiskt och emotionellt påfrestande. Detta gäller även för personer som kanske skäms över sina dåliga resultat på en tenta och då inte vill att äldre studenter ska känna till det. Då kursombud ofta har rollen att framföra åsikter om en kurs är anonymitet ett sätt att skapa en större trygghet i att man inte särbehandlas på grund av åsikterna man framfört.

II. KONSEKVENSER

A. Administrativt

Den största motsträvigheten gentemot att anonymisera tentor ligger i påståendet att det administrativa arbetet skulle försvåras avsevärt. Att arbetet med rättningsprotokoll och införande av resultat i Ladok skulle innebära extra arbete vid sidan om. Det finns fungerande system för detta redan. Andra högskolor runt om i Sverige tillämpar mer eller mindre helautomatiserade system. Vill man inte titta på andra finns de redan fungerande system på LTH också, dessa består av bland annat Christian Söderbergs (Datavetenskap) egna system och Fastighetsvetenskap (Teknik och Samhälle) egna metod.

B. Psykologiskt

Det har visats på att studenters resultat kan sjunka då tentorna rättats anonymt[1]. Detta kan dock vägas upp mot att studenter vågar mer och det leder psykologiskt till ett öppnare samtalsklimat i klassrummet. Ett sätt är användandet av ”clickers” vilket ger en möjlighet för studenten att vara anonym mot undervisande lärare och övriga studenter och därmed ge läraren en ärligare återkoppling[2]. En viktig sak att ta i beaktning är att se till att lärarna inte känner sig kränkta och att tillit till en lärares kompetens inte sänks. Även om en lärare skulle kunna förhålla sig helt objektivt till individerna de rättar, vilket inte på något sätt är ställt bortom tvivel, kan det vara en lättnad att inte behöva se ett ansikte på en tenta. Det kan också underlätta för äldre studenter som måste rätta deras yngre vänners tentor, för vilka det kan vara ännu svårare att vara objektiva.

Intervjuade/tillfrågade lärare

Christian Söderberg, Universitetsadjunkt, Datavetenskap

Eva Leire, Prefekt Universitetslektor, Miljö- och energisystem

III. NYA TENTAMENSFORMER

Vissa examinationsformer går inte att anonymisera, exempel på detta är presentationer och arkitekternas kritiktilfällen. Att införa anonym rättning får inte heller stå i vägen för att utveckla nya examinationsformer, vilket vore mycket fördelaktigt då en mångfald av examinationsmoment gynnar en bredare grupp studenter samtidigt som vissa lärandemål kan examineras bättre genom andra examinationsformer än skriftlig tentamen. Det är en vanligt förekommande farhåga, väl värd att diskutera, att införandet av system för att anonymisera skriftliga tentamina befäster denna examinationsform som den huvudsakliga.

IV. SLUTSATSER

Att det skulle innebära extra arbete att införa anonym tentarättning är delvis sant. Det skulle krävas extra arbete en gång då man övergår till ett system som fungerar efter det kommer det att rulla på utan extra arbete. Som det ser ut nu skulle de krävas extra arbete varje tenta. Det innebär en mer rättssäker bedömning då det underlättar för rättaren till att vara helt objektiv. Det är kring de andra frågorna de finns frågetecken. Det kommer att finnas lärare som känner sig kränkta. Uppväger fördelarna nackdelarna med att införa anonym tentarättning? Hur kan man införa anonymiserad tentamensrättning på ett sätt som inte står i vägen för andra examinationsformer? På vilka sätt kan relationen mellan student och lärare påverkas av att en skriftlig tentamen rättas anonymt?

REFERENSER

- [1] Kerr, N. L., & Bruun, S.E. (1981). Ringelmann revisited: Alternative explanations for the social loafing effect. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 7(2), 224-231
- [2] Wood, W.B. (2004). Clickers: A Teaching Gimmick that Works. *Developmental Cell*, 7, 796-798